

LYSOLBILLE

Lysolbiller (*Tribolium destructor*) er i Danmark et skadedyr af ret ny dato. Den optrådte første gang i 1943, men har siden bredt sig kraftigt og er nu almindelig i hele landet. Artens oprindelige levested er sandsynligvis det tropiske Afrika, og herfra er den så med samhandlen ført rundt til resten af verden. Det danske navn skyldes, at billerne fra nogle kirtler kan udskille et stof med en lysolagtig lugt, som kan hænge ved de angrebne varer.

Foto: SSL

Lysolbiller ligner en mindre udgave af melbilleren.

Den mørkebrune bille er 5-6 mm lang, ca. 2 mm bred og ret flad. Larverne bliver op til 10 mm lange, og de er gulbrune, trinde og "ormeagtige". Både bille og larve ligner mindre udgaver af melbilleren og dennes larve "melormen"; og de to arter hører da også til den samme familie: Skyggebiller (*Tenebrionidae*).

Biologi og skade

En lysolbillehun lægger op til 1.000 æg i sin levetid. I husholdninger sker æglægningen oftest i mel eller gryn, men den kan også finde sted i andre stivelsesholdige produkter som brød, kiks, makaroni, fuglefrø osv. Æggene klækkes i løbet af et par uger, og de nyklækkede larver går straks i gang med at æde. Udviklingstiden er, som det gælder for alle insekter, afhængig af temperaturen og af fødens kvalitet. Larverne vokser hurtigst ved 28-30°C, hvor larvelivet varer ca. 1 måned. Ved normal stuetemperatur 19-20°C ta-

ger larveudviklingen godt 2 måneder, mens den ved 15-17°C forlænges til ca. 5 måneder. Ved temperaturer under 13°C går æglægningen og larveudviklingen helt i stå. Forvandlingen fra larve til voksen bille foregår i et puppestadie, som ved 20°C varer ca. 2 uger.

Det betyder, at hele udviklingen fra æg til voksen i et normalt opvarmet køkken tager godt 3 måneder. Billerne kan blive mere end 3 år gamle.

De voksne biller lever ofte i de samme varer som larverne, men de kan også i kortere perioder findes i fødevarer som sukker, tørret frugt, krydderier og lignende. Billerne kan i øvrigt leve op til 2 måneder helt uden mad, og da de er ret aktive, træffes de ofte langt fra køkkenet.

Bekæmpelse

Billerne vandrer som nævnt meget omkring, og det gør dem ofte vanskelige at udrydde helt, fordi der længe kan være omstrejfede eksemplarer i huset, som senere kan finde tilbage til køkkenet og spisekammeret. Vært eller vicevært bør derfor have besked, hvis billerne viser sig i en lejlighed. De kan være kommet derind ved at have bredt sig langs rør og ledninger fra andre lejligheder. Det mest fornuftige vil derfor være, at alle lejligheder i opgaven undersøges, så en bekæmpelse kan blive iværksat samtidig overalt, hvor de forekommer.

Alle de varer, hvori billerne er blevet fundet, bør findes og fjernes. Herefter støvsuges køkkenskabe, skuffer o.a. grundigt, og alle utilgængelige hulrum og sprækker behandles med et sprøjtemiddel, der er godkendt til formålet. Som yderligere foranstaltning kan det i nogle tilfælde være en god ide at smøre i køkkenet med en giftlak på basis af chlorpyrifos i 5-10 cm brede striber langs fodlister, paneler, rørgennemføringer m.v. for at forhindre en ny indvandring (spærrebælte-princippet). Denne foranstaltning kan også gennemføres ved at behandle med et sprøjtemiddel mod krybende og kravlende insekter på de ovenfor nævnte steder.

Det kan tilføjes, at man kan udnytte denne arts følsomhed overfor kulde. Som tidligere nævnt standser vækst og formering ved temperaturer under

13°C. Alle udviklingsstadier dræbes i løbet af ca. 12 uger ved 0°C og på 3 dage ved ÷6°C.

Har man adgang til en dybfryser, kan mistænksomme varer eventuelt placeres et par dage i denne, det vil dræbe alle stadier af lysolbillen.